СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XL. Ч. 210. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 9 вересня 1932. VOL. XL. No. 210. Jersey City, N. J., Friday, September 9, 1932. THREE CENTS.

СТРАЙКУЮЧІ ФАРМЕРИ ПРОГАНЯЮТЬ 100 ЗАСТУПНИКІВ ШЕРИФА

СУ СІТИ. — У віддалі 9 миль від міста Су Сіти зібралися біля 500 фармерів, бо рознеслася вістка, що коло села Джеймс посувається дорогою велика каравана троків, котрі довозять до міста живий товар.

Каравана була під охороною 100 заступників шерифа. Страйкуючі фармери заступили їй дорогу і обкидали заступників шерифа камінням. З того приводу було кілька осіб ранених. Каравана не дійшла до міста.

НАЗНАЧЕНО ВИБОРИ МЕЙОРА НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК. — Виборча Рада міста заявилася за переведення вибору нового мейора, назначуючи день 8 листопада днем виборів.

В місті вже розпочато кампанію на висунення кандидатури урядуючого мейора, Мек Кі. Шанси того кандидата дуже зросли тому, що він завів відразу значні ощадности. Вже в перших днях його урядовання вартість міських бондів піднеслася на мільони.

Він теж зрезиґнував з ріжних парад. Заявив, що приматиме ріжних достойників у себе, себто в міському будинку, за урядовим столом. І не буде їздити дорогим автомобілем, якого вживав Вокер, держачи для свого запотребування двох шоферів.

ПЕРЕПИС БЕЗРОБІТНИХ.

НЮ ЙОРК. — Мейор Мек Кі зарядив новий перепис безробітних міста. Переводити його будуть полісмени і пожарники. Перепис зачнеться наступного понеділка. Ходитимуть від хати до хати і списувати точно імена безробітних та число осіб, які є на їх удержанню.

В той спосіб хоче мейор перевести контролю над тим, хто користає з міської допомоги безробітним, яка виносить місячно $3,000,000.

СМИТ НЕЗАБАРОМ ЗАГОВОРИТЬ.

НЮ ЙОРК. — Надіються, що вже в найближчім часі Ал Смит перерве мовчанку і заговорить публично про своє відношення до демократичних кандидатур, себто до виборів президента держави, ґовернора нюйорського стейту і мейора міста Ню Йорку.

РУЗВЕЛТ ЗРОБИВ НЕСПОДІВАНКУ ВЕРМОНТОВИ.

ОЛБАНІ. — Ґовернор Рузвелт вибрався здобувати республиканський стейт Вермонт, який не вибрав ніодного демократа на стейтовий уряд ще від 1858 р. Від часів горожанської війни не бачив цей стейт у себе ні разу демократичного кандидата на президента. Це вже звикли вважати самозрозумілим, що демократичний кандидат не має чого там приїжджати. Та Рузвелт з тим не погодився. Поїхав до Вермонту і заявив, що він певний, що може там здобути голоси таксамо як і републиканський кандидат.

ЗНАЙШЛИ КЛИЧ НА АҐІТАЦІЮ ЗА ГУВЕРА.

ШИКАГО. — Коло 5,000 ріжних кличів надіслано републиканській партії до вжитку при виборчій кампанії. Найбільше припав до вподоби клич „Хтож як не Гувер!" І він буде принятий.

НАДІЮТЬСЯ ВЕЛИКОГО ЧИСЛА ГОЛОСУЮЧИХ.

ВАШИНГТОН. — Президент Гувер обговорював виборчу акцію з Куртлендом Отісом, президентом „Юнайтед Стейтс Джуніор Чембер оф Комерс". Отіс представляв, що треба зробити, щоби зискати для републиканської партії 5,000,000 молодих виборців, котрі прийдуть тепер перший раз до голосування. Назагал рахуються з тим, що в голосуванні возьмуть цього року участь 50,000,000 виборців.

ПОБИВАЮТЬСЯ ЗА МОКРИХ КАНДИДАТІВ.

НЮ ЙОРК. — Місіс Шеперд, голова стейтової жіночої організації для зреформування прогибіції, твердить, що з 43 округів нюйорського стейту не вийде до конґресу ніодин сухий представник.

НЕ ДАДУТЬ ГРОШЕЙ НА ФОРСУВАННЯ ПРОГИБІЦІЇ.

НЮ ЙОРК. — Конґресмен Еменюел Селер з Ню Йорку є тої думки, що на найближчій сесії конґресу перейде пиво й легке вино. А якби спинено модифікацію акту Волстеда, каже він, то конґрес щілком певно не ухвалить ані цента на форсування прогибіції.

ГУВЕРОВІ ШАНСИ РОСТУТЬ.

ВАШИНГТОН.—З ріжних републиканських кватир повідомляють президента Гувера, що його шанси на поновний вибір збільшаються з кождим днем зросту віри в те, що вже почався зворот до ліпшого. Як робітні поправляться і бизнес трохи поліпшиться, то вони певні за вибір Гувера.

НЕМА ЗГОДИ ЩОДО МАЙНЕРСЬКОЇ ПЛАТНІ.

НЮ ЙОРК. — Представники зорганізованих майнерів і власників копалень радять далі над справою зменшення заробітної платні, але без успіху. Кажуть, що виставлено домагання знижки платень на 27%.

ДАЛЬШІ ЗБОРИ СОЮЗОВЦІВ

ВАЖНЕ ДЛЯ СОЮЗОВЦІВ В ДІТРОЙТ І ГАМТРАМК, МІШ.

Організаційні збори у вище названих місцевостях відбудуться в слідуючім порядку:

ДІТРОЙТ, МІШ., в суботу, дня 10. вересня, в год. 7.30 вечір, в галі укр. гр.-кат. громади, CLIPPERT і EDWARD STS.

ГЕМТРАМК, МІШ., в неділю, дня 11. вересня, в галі Української Хати, 2240 GRAYLING ST.

Головна Канцелярія У. Н. Союза.

УКРАЇНСЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ КАЛЕНДАР.

Українське Економічне Бюро у Варшаві приступає до видання Українського Економічного Календаря на 1933 р. з показчиком української культури. Тому просимо всі українські інституції наукові, економічні й громадські подавати свої адреси та короткі відомости про себе на адресу: WARSZAWA, BARSKA 5/41, для правильного вміщення відомостей.

ШВАҐЕР ВІЛЬГЕЛЬМА В КАБАРЕТІ.

Управа одного з варшавських кабаретових льокалів заанґажувала російського еміґранта Олександра Зубкова, шваґра бувшого цісаря Вільгельма II., на публичного танцюриста. Як відомо, двацятькількалітній Зубков оженився перед кількома роками з 60-літньою княгенею Вікторією, рідною сестрою Вільгельма. Це поруже було тоді великим скандалом у цілій Европі. Зубков так ганебно використовував свою позицію, що жінка з ним розвелась, а він сам зійшов на кабаретового танцюриста.

ВЕЛИКА ПОЖЕЖА.

Велика пожежа навістила румунське місто Ботушани. Вогонь вибух одночасно в кількох місцях і за пів години горіли 4 вулиці. Переполох серед населення був такий великий, що люди не ратували нічого, втікаючи тільки з життям. Всеж таки згоріло кільканацять осіб. Убився теж один пожарник, упавши з другого поверха. До вгашення пожежі причинилася велика злива.

НА МИЛУВАННЯ НЕМА СИЛУВАННЯ.

Не хотів про це знати 23-літній парубок у Новосілці Озерській, пов. Рудки, Іван Деревенко, і напав на 25-літню сусідку Настю Сову та вдарив її по голові так тяжко, що вона до кількох годин померла. Арештований сказав, що убив Настю з пімсти, бо вона не хотіла вийти за нього замуж.

БОЛЬШЕВИКИ ЗАСТАВЛЯЮТЬ ПЛЯТИНУ.

Радянське торговельне представництво в Берліні заставило в Дрезденському банку 275 кг. плятини, дістаючи позичку 4 і пів міліона марок. Позичка призначена на викупно радянських векслів, що знаходяться в німецьких руках.

„З ЖАРТУ" ДО АРЕШТУ.

В селі Острові під Бібркою поліція арештувала пастухів Романа Чапляка, Михайла Войцеховського і Василя Короля, що обкидали в ночі камінням посьпішний потяг, вибиваючи шиби у вагонах. Арештовані кажуть, що робили це „з жарту", щоб настрашити трохи пасажирів.

ВОЛІВ СМЕРТЬ, НІЖ ВЕРТАТИСЬ ДО БОЛЬШЕВИКІВ.

В арешті граничної сторожі в Корці повісився Іван Кацук, 26-літній утікач з Радянщини. Самогубства допустився зі страху, що польська влада видішле його назад до большевиків.

В КАНАДІ БІЛЬШЕ МУЩИН НІЖ ЖІНОК.

Домініяльна статистика виказує, що в Канаді є 5,374,541 мущин і 5,002,245 жінок. Значить, Канада має 372,296 мущин більше ніж жінок.

ЖЕРТВИ ШУЛЕРНІ.

В Солотах (Польща) застрілився дневникар із Бидґощі, Еріх Левенталь, програвши все своє майно в місцевому касині. З тої самої причини отруївся В. Корн, урядовець з Відня.

ДЛЯ ДІТЕЙ НИЖЧЕ 7 ЛІТ НЕМА ШКОЛИ.

Наслідком уведення в життя закона про новий устрій шкільництва в Польщі шкільна влада подає до відома, що ані міністерство освіти ані шкільна куратория не будуть розглядати подань про приняття до школи дитини, яка в цьому році не скінчила ще 7 літ життя. Такі прохання слід спрямовувати безпосередньо до повітових шкільних рад.

ЕМІҐРАНТИ ВЕРТАЮТЬСЯ.

На основі даних головного статистичного уряду в червні ц. р. виїхали з Польщі 2,001 еміґрантів, з того 1,436 до країв европейських і 565 до позаевропейських. У тому самому часі повернулись до Польщі 3,215 осіб, між ними 2,593 з европейських країв і 622 з позаевропейських країв. Отже вертається до краю значно більше, ніж еміґрує.

ПЕРЕТЯТИЙ КОСОЮ НА СМЕРТЬ.

Антін Кроцяк, селянин у Розбіжу, пов. Перемишль, жив у незгоді зі своїм шваґром Михайлом Угиною. Оба сварилися за межу. Перед кількома днями стрінулися на спірній межі і почали знову сваритися. Підчас сварки Кроцяк ударив косою Угину так сильно, що перерізав його на половину. Угина згинув на місці. Очевидці злочину хотіли вбивника злинчувати, але скінчилося на тім, що його передали в руки поліції.

20 ВАҐОНІВ ВИШЕНЬ.

Люди в степових провінціях Канади їдять більше вишень з Бритіш Коломбії ніж передтим. До 10. серпня вислано з Нелсон, Б.-К., 20 ваґонів вишень, сім до степових провінцій і тринадцять до східньої Канади. Це є перший рік, що вишні вислано ваґонами до степових провінцій. Разом усіх вишень вислано поверх пів міліона фунтів.

ВІДГОМІН ОБЛОГИ ПЕРЕМИШЛЯ.

Редактор будапештенського часопису „Мадяр Гефто", Евген Левай, був на днях у Перемишлі, щоб розглянутися в околиці у звязку зі своєю працею про російську облогу Перемишля в 1915 р. Він був підчас облоги в твердині як старшина австрійської армії та звідси дістався в російський полон. В Будапешті повстав навіть союз бувших оборонців перемиської твердині, що має побудувати памятник у честь Мадярів, які полягли в обороні Перемишля. Відкриття памятника відбудеться 21. березня 1933 р.

БІДНИЙ.

Джордж Шмідт з Принс Алберт, Саск., оскаржений недавно разом з іншими за незаконне замешкування ваґону, признався, що посідає бонд на $1,000 і $51 готівкою. В поліційнім суді виказалося, що він є членом Канадійської Робітничої Ліґи Оборони. Його засуджено разом з його товаришами на 7 днів арешту.

З НОВИХ ПОЛЬСЬКИХ ДОСЯГНЕНЬ.

Заходом „Товариства Научителі Шкул Вижших" у Львові закуплено в Сянках над самим чехословацьким кордоном у Карпатах 4 і пів морґа ліса і збудовано там коштом 86,000 зол. „Відпочинковий дім для молоді середних шкіл". Посвячення того дому, що може помістити 100 учнів у літі і кількадесять у зимі (кілька великих кімнат матимуть печі), відбулося при співучасти всяких польських достойників. — Товариство „Дзєці на весь" закупило дім на літнисько в Хирові, призначений для молоді народних шкіл.

АРЕШТУВАЛИ ПРОВОКАТОРА.

До слідчої вязниці у Львові відставили з Мостів Великих 26-літнього Маріяна Костюка, з фаху цукорника, що втік зі Львова перед нареченою, яка переслідувала його за виманчення 560 зол. Знайшовшися на селі, бров дальше під чужим назвищем. В селі Стремачі під Мостами Великими пробував шантажувати громадського писаря Теодора Ходиша, на якого опісля зробив до поліції донесення, що поширює комуністичну бібулу. Переведена в Ходиша ревізія не потвердила цього, зате поліція приловила в часі ревізії Костюка, як підкидав під ліжко Ходиша комуністичні відозви. Провокатора арештували.

ЗЛОВЖИВАННЯ У ЛЬВІВСЬКОМУ МАҐІСТРАТІ.

Дня 9. серпня арештували урядника львівського маґістрату, Францішка Машталежа, за грошеві зловживання. Машталеж завідував консервацією ратуша і спроневірив кільканацять тисяч зол. Був головою союза нижчих громадських службовців і користувався ласкою управи міста.

СКІЛЬКИ МАТЕРІЇ ВЖИВАЄ КАНАДА.

Вирахувано, що Канада вживає 400 міліонів ярдів матерії кождого року. Цею матерією можна би вперезати нашу землю девять разів по самій середині.

ВІСТИ ПРО ПОВСТАННЯ НА ПОЛІССЮ ПОТВЕРДЖУЮТЬСЯ

ПОЛЬЩА ВЖИЛА ВЕЛИКОЇ СИЛИ ВІЙСЬКА ДЛЯ ЗДУШЕННЯ ПОВСТАННЯ.

ЛЬВІВ (листом). — Польська влада розвела справді большевицьку цензуру на всі вісти про події на Поліссю. Сказала кілька кілька рядків „Ґазета Ґрудзьонцка", а відтак „Земя Волиньска", але це були тільки доривочні вісти, обчислені, як видко, більше на виправдання уряду й Польщі та збаламучення опінії світа, ніж на подання правди. Інші польські ґазети мовчать, мовби води в рот набрали.

Українські ґазети мовчать під терором цензора. У перемиському „Українському Голосі" появилася стаття про події на Поліссю, але прокураторія занкнула цілі дві сторони. Конфіскують українські ґазети навіть за передрук вісток, перебраних з „Земі Волиньскої".

Люди, що були на Поліссю в часі подій, подають факти, які показують, що селянський рух обняв справді широкі розміри. Повстанці заняли старі бетонові німецькі окопи, на лінії Побурськ (Ковель-Сарни) Великий Озір, Верхи, Антонівка, Томашгород. Вони мали зброю. Як кажуть, не тільки револьвери, але й кріси.

Про розміри руху свідчить число й сила війська, якого вжила Польща до здушення повстання. Відповідно до інформацій, які можна зібрати, вжито до цього: понад 1,500 поліцаїв (з цілої Волини, Любельщини, Берестівщини, Варшавщини й Новгородщини); чотири шкадрони кінноти (дві шкадрони з Острога над Горінем і дві шкадрони з Рівного); три невідні полки (50. полк з Ковна, 44. з Рівного й 24. з Луцька), в котрих то полках продовжено „цьвічення" резерви аж до відклику; жовнірів і команду „К.О.П."; чотири панцирні авта; чотири літаки; радіо, і т. п.

Ця маса війська заховувалася в українських селах як у ворожому краю. На основі найменшого підозріння, за найменше словечко, вішається людей. Дня 17 серпня, в годині 8 рано, повішено під Побурськом 12 хлопців. Кого стрічають, бють і вішають на місці. Стероризовані селяни не можуть докінчити збору рільних плодів. Військо палить збіже, зложене на полях.

НІМЕЧЧИНА ПЕРЕД РОЗВЯЗАННЯМ ПАРЛЯМЕНТУ.

БЕРЛІН. — Всякі надії на коаліцію між урядом фон Папена і націоналними соціялістами розбились. Гітлер публично нападає на Папена й на уряд та пробує навязати якісь переговори з центром. Щоб охоронитися перед вотум недовіря з боку такої коаліції, уряд уже постановив розвязати парлямент на слідуючий понеділок та розписати нові вибори на день 6 листопада.

ЗАПЕРЕЧУЮТЬ ЧУТКИ ПРО УСТУПЛЕННЯ ДІСТЕРБЕРҐА.

БЕРЛІН. — Провід „Штальгельму", організації ветеранів великої війни, заявляє, що чутки про уступлення полковника Дістерберґа з проводу організації не правдиві. Дістерберґ не думає резиґнувати, — каже заява — а виїздить до Берліна, де буде працювати близько уряду.

ЧЕХИ ДОЗВОЛИЛИ ТРОЦЬКОМУ НА ПРИЇЗД.

ПРАГА. — Чехословацький уряд дозволив Троцькому приїхати до Пістиня на лічення під умовою, що він не буде розвивати за той час ніякої політичної діяльности.

ФРАНЦІЯ ЗАПОВІДАЄ ВІДКИНЕННЯ ДОМАГАННЯ НІМЕЧЧИНИ ЩОДО АРМІЇ.

ПАРИЖ. — Французький уряд уже дав до зрозуміння, що він відкине просьбу Німеччини дозволити їй збільшення армії. Видно це теж з послушних урядови газет, які тепер цькують на Німеччину, кажучи, що збільшення армії Німеччини принесе нову війну.

ГРЕКИ ГРОЗЯТЬ СОБІ ВЗАЇМНО ВІЙСЬКОВИМИ ЗАМАХАМИ.

АТЕНИ. — Греція стоїть перед тяжкими потрясеннями. Дня 25 вересня мають відбутися вибори до грецького парляменту, але грецькі партії видно не думають ждати аж на вирішення політики цими виборами, бо й урядова партія й опозиційна грозять противникам публично військовим замахом.

ГОЛЯНДСЬКА ЛІНІЯ ВИКИДАЄ З РОБОТИ НЕПОСЛУШНИХ МОРЯКІВ.

РОТЕРДАМ. — Заряд Голяндської Лінії постановив відправити всіх тих моряків, які не послухали приказів команди та вийшли на страйк, коли команда приказала їм плисти кудиінде, ніж вони хотіли. Корабель „Ротердам" не буде міг через те відбути заповідженої подорожі до Англії й Америки.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

РОБІТНИЧІ ЮНІЇ БЕРУТЬ НА РОЗУМ

Як кождого року, так і цього, американські робітничі юнії відсвяткували врочисто „День Праці".

Перше, що кидалося в очі в тих демонстраціях, це брак балачок про прогибіцію, яких так було багато попередніми роками. Це є по части вислідом становища двох великих партій, які, як відомо, признали вже потребу зміни прогибіції. В ще більшій мірі балакання про прогибіцію усунула сама серіозність моменту, самий факт, що життя ставить перед кождою людиною багато важніші, питання.

Видно це було з урочистих промов бесідників. Не говорено за прогибіцію, а говорено за безробіття. У багатьох промовах було багато звичайного в урочисті дні пустомельства, але декотрі промовці сказали таки багато цінного. Найбільше може сказав президент Центральної Промислової й Робітничої Ради в своїй промові радіом, у якій він гогорив про „Американського робітника в державі". Ця промова вияснює політику американських робітничих юній супроти безробіття в минувшині та показує на зміну цеї політики в майбутньому. З промови виходить, що робітничі юнії стоять на становищі, що кожда здібна й охоча до праці людина повинна мати роботу. Робота — це нормальний стан людини. Безробіття — ненормальний стан, шкідливий для людини й суспільности.

Проти безробіття предкладається ріжні заради, від консервативних до революційних. Консервативні Американці віднеслися навіть до найбільш поміркованих з типічним упередженням. Зацікавлені в тих зарадах мусять уважати, щоб не наразити собі консервативного, упередженого Американця. Вони не могли, приміром, говорити про обезпечення на випадок безробіття, бо таке говорення могло би викликати відомі страховища в консервативних кругах. Та не добиватися цього обезпечення — рівнається занедбанню розвязки важної справи, з якого може вийти бажання розвязати питання революційним способом. Тому навіть консервативне американське робітництво бачиться примушеним добиватись тепер обезпечення своєї праці, грозячи, що в противнім разі, коли уряд і підприємці цього не зроблять, робітники будуть таки примушені добиватись обезпечення на випадок безробіття.

Були це виразні слова остороги. Вони показують, що навіть у консервативних кругах ворушиться думка, яка ломить страх перед новиною.

МІЖ ПЕРШИМ АНДРУСОВОМ І РОЗБОРОМ ПОЛЬЩІ

(Надіслана стаття).

Перемиря в Андрусові 1667 року, перемінене пізніше у вічний мир поміж Польщею і Москвою, мало (для Польщі бодай) більше значіння розділення сфер інтересів на українських землях — ніж справдішного, дійсного поділу тих земель поміж обох контрагентів. Вони мусіли доперва побороти розпучливу оборону самої людности цих земель проти чужого насильства.

Москві, що за Петра Великого переіменувала себе в **„Росію"*)** і котра мала сильнішу воєнну орґанізацію, прийшло це легше, ніж Польщі, здезорґанізованій самоволею шляхти і маґнатів та загальним „нержондем". Навпаки, Росія ще й Польщі помагала усмирювати визвольні змагання Українців, як ось підчас славного гайдамацького повстання, що його підняли були Ґонта і Залізняк в 1768 році.

Але й Польща сама хилилась чимраз більше до долу. Король Август II, що був рівночасно курфірстом саським — пробував при помочи свого саського війська перевести в Польщі потрібні реформи, а побоючись явно виступити зі своїм пляном, старався виконати його підступом. Він поставив свої саські залоги в ріжних місцевостях Польщі та приказав їм, щоби всілякими провокаціями і насильствами викликували вони бунти шляхти, котра усе була до такого готова. Август мав надію ті бунти потім силою усмирити і при тій нагоді запровадити в Польщі лад на взір західних європейських держав.

Перша частина його пляну йому повелась, але щодо другої — то вийшло інакше. Вправді шляхта почала бунтуватись та закладати конфедерації, але вони не ішли розєднано, а злучилися в одну могучу конфедерацію Тарноґродзку (1715). Жадала вона усунення саських військ з краю та запоруки для шляхотських свобід.

Прийшло до великої домашньої війни, в котрій Август і зброєю і підступами мав велику перевагу над шляхтою. Але нащож звісний шляхотський патріотизм? Шляхта, бачучи, що її самоволі може бути кінець — звернулася за помічю й охороною до російського царя Петра Великого і зажадала від нього посередництва поміж нею і її власним (!) королем.

Така дурничка дуже Петрови сподобалася. Він вислав своє військо на належачу до Польщі Білорусь, та свого посла яко посередника поміж воюючими сторонами. Той посол подиктував їм в році 1716 мир, а його заступник, підписуючи його — так і зазначив, що той посол виступає при тім договорі яко **„медіятор"**, то є посередник.

Наслідком цього договору було передовсім це, що всі конфедерації, то є шляхотські бунтівничі союзи, порозвязувались, а військо саське з Польщі забралося.

Та договір з 1716 року мав ще далеко більше значіння: **Польща зреклася** ним властиво своєї **самостійности** і свій внутрішний устрій піддала під **ґарантію** (запоруку) чужої держави.

Відповідно до постанов цього мира переведено на найближчім соймі в 1717 році постанови орґанізаційні, котрі мали на цілі з одної сторони забезпечити внутрішний супокій, але з другої зробили дійсне скріплення держави і якінебудь реформи неможливими.

Установлено вправді на тім соймі дуже невистарчаюче військо стале (78,000 для „корони" то є властивої Польщі, а 6,000 для Вел. князівства литовського) та ще більше невистарчаючий податок на його удержання, але задержано анархічну орґанізацію держави, а побільшення податків та війська зроблено залежним від дозволу сойму, в котрім і дальше панувала засада „ліберум вето", то є, що уже **одним голосом** спротиву — упадав хочби і не знать який важний внесок.

Той пацифікаційний сойм з 1717 року, на котрім нікому не позволено забирати голосу — приняв всі ті постанови мовчки і тому названо його **німим.** Він, допускаючи вплив, **„медіяторство"**, чужої держави, дуже зрештою заінтересованого в польськім розгардіяшу — став почином цілковитого розвалу польської держави.

Ріжні польські партії чимраз частіше кликали на поміч Росію, а коли Катерина II. посадила на польськім престолі свого коханця Станислава Понятовського — то російський „реґент" у Варшаві став, поправді сказавши, властивим паном Польщі, тимбільше, що через його руки ішли грощеві підмоги, плачені Катериною Понятовському. Тому Катерині було легко довести до трикратного, отже й остаточного поділу Польщі. Поділ Україною в Андрусові заострив апетит Москви і на інші українські та білоруські землі.

„Німий" сойм з 1717 року дав їй змогу мішатись у чисто внутрішні державні польські справи і вона уже при першім розділі Польщі в 1772 році забрала і цілу правобічну Україну.

Юрій Горовенко.

(Далі буде).

*) Видумав це слово мабуть Українець Захарій Копистенський.

ПОНУРИЙ ГОМІН ПОЛІССЯ

(Лист з Волині).

На Волинському Поліссі сталася подія, про якої всі подробиці ширші кола, очевидно, не довідаються. Волинський відділ телеґрафічної аґенції ПАТ дуже скупий на відомости про подібні події, зате пильно інформує світ, що „на Шипці все спокійно" й що українське населення „мовчить, бо благоденствує".

Про згадану подію маємо лише приватні відомости, й то дуже скупі. Врешті на цю скупість скаржиться навіть польська преса (інша річ — чи щиро). Тому, поза приватними відомостями ми змушені скористати з інформацій „Земі Волиньскої" (ч. 33).

Подія сталася в поріччі Стоходу в районі Маневичі—Поворськ—Смоляри й т. д., себто на Сарненщині й Ковельщині, але захопила епізодично Луччину (Медвежську громаду) та камінь-коширський повіт, поліського воєвідства. Скидання ПАТ-ом події виключно на камінь-коширський треба вважати за тактичний хід „виправдати" Волинь.

Згадані околиці над Стоходом дуже бідні, а внаслідок спинення на Ковельщині (зачинення „Просвіти") й унеможливлення на Сарненщині (польонізаційна робота) культурно - освітньої праці — дуже темні. Злидні й темрява, ображене національне почуття й зневіра витворили сприятливий ґрунт для радянофільської аґітації.

Як це сталося, це інша річ, тільки в цьому районі три тижні герцювали численні селянські загони, узброєні не лише в рушниці, але, як кажуть, і в скорострілі. Польська преса надає цим загонам грабіжницький характер, а ПАТ звязує з ними напад на мелецький православний монастир та на якогось купця-Жида і тільки. Зате приватні відомости й навіть деякі відомости місцевої польської преси говорять про соціяльно-політичні познаки загонів. „Земя Волиньска" ось що пише про мешканців цього району:

„З владою мають „стичність" лише через постерункового державної поліції або податкового екзекутора"... „Одначе хтось має доступ до душі цього населення, а цим таємничим „осібняком" є емісар комуни. Післанець цей натрапляє на податний ґрунт, накидається на опікуна цієї людности й часто вкладає їй зброю в руки"... „Передовсім треба ексмітувати з цих околиць емісара комуни" й т. д.

Ці слова „З. В.", безперечно поінформованої щодо характеру події, досить ясно говорять, який характер мали поліські загони та їхній рух. Про це говорить і скупа вістка ПАТ-а: **„Місцеві революційні (вивротове) елементи намагалися діяльність бандитського елементу перебрати під свою керму й надати їй масовий характер".**

Поліські загони зліквідовано, при чому, як каже „З. В." „є жертви з боку поліційної служби. Між іншим був напад на поліційну патрулю в Малому Обрижі" (поліція була стягнена з ріжних місцевостей). В якій формі ці загони були зліквідовані й чи справді зліквідовані, невідомо. Невідоме є число вбитих і ранених.

Залишаєтьс факт, що заворушення були, що мали характер соціяльно-політичний, що загони селян були узброєні, що ними кермували якісь політичні чинники та що треба було на їх ліквідацію аж три тижні та жертв.

З цього факту кожний повинен зробити належний висновок. Можемо лише повторити, що **згадана подія мала місце в околицях, де спинена просвітянська праця, де утруднена кооперативна робота, де не допущена сільсько-господарська орґанізація, де трактується як злочин національно-освідомлююча акція й ведеться роботу над польщенням „етноґрафічної маси Поліщуків".**

Власне в тих самих Маневичах була заснована бібліотека „Мацєжи Школьної", яка мала „освічувати" місцеве населення й зміцнювати тут польськість, про що каже заклик у тому самому числі „З. В.". А висліди подібної роботи? Про них говорить згадана вище подія, яка є багато разів симптоматичніша від подій у ліському повіті, хоч і вона не розголошена...

Ставлячи в деякій мірі правильну діяґнозу події в поріччі Стоходу (брак культурно-освітньої і господарської праці), ендецький орґан хворий на курячу сліпоту, радить зміцнити те, що саме викликало згадану подію: замісць уможливлення праці українським культурно-освітнім і господарським орґанізаціям, йти туди з чужою для населення культурою та з чужими для нього орґанізаціями. Хронічно сліпі й годі.

А. Б.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

"The Enquirers", Detroit, Mich. — Your letter could be published with the signature you select for it, but you must let the editors know your real name and address. No other correspondence is considered.

НА ТАТАРСЬКІМ ШЛЯХУ.

(21)

Переносини татарського улуса, хоч би й цілої орди, були дуже легкі. Татари звивали шатра і разом з усім движимим добром кидали їх на вози і їхали на нове місце. Чабани, отарщики і конюхи гнали товар. Так ішли, пасучи по дорозі, аж зупинившися десь, де були добрі пасовиска, свої шатра стягали з возів і назад розставляли їх. Приказуючи улусови Булая перенестися на інше місце, не зроблено йому кривди. Лише самому Булаєви перечеркнено його пляни.

Аж третої днини після смерти Аділя надїхали вози з дома додатковими шатрами небіжчика; надїхав його гарем. Новий бей також не кликав до себе Ярновича. Також неначе забув, що в улусі є його приятель Запривода. Се Запpriводу занепокоїло. Він промовив до Асланґули:

— Маберек був за те, щоби Ксеню віддати батькови, коли він сам ще не був беєм. Чи не змінився він, ставши наслідником брата? Може він хоче дівчину задержати собі? Поки жив його брат, поти він не міг надіятися, що дістане її. Тепер він її вже має, бо вона в його руках.

— Я піду до нього! — сказав Асланґула. — Я піду як купець. Зараз покажеться, що він думає.

Вірменин пішов і зголосився на авдієнцію до бея. Його зараз впустили. Він зачав:

— Вода Єланчика впала, шлях степом сухий, небезпечне місце на шляху вступилося, бо Булай мабуть уже відійшов. Чи той шляхтич знад Дністра далі має бути тут, чахнути і вмерти у вас, не діждавшися своєї дитини? Я маю золото на окуп. Того, що її хотів зробити своєю жінкою, вже нема. Для іншого вона може мати лиш тоді вартість, коли її перемінить на золото.

— Хто тобі сказав, що тільки таку вартість? — Маберек майже заперечив.

— Хто її не заміняє на золото, той і золота не дістане і дівчини не буде мати. Тут та квітка зівяне і всохне.

Новий бей довго не відповідав. Нарешті, не кажучи нічого, вийшов з шатра. До одного з вартових, що стояли коло його шатра, сказав переказати, щоби до нього зараз привели наймолодшу бранку Аділя. Другому вартовому приказав подбати, щоби хтось зараз спіймав коня Ксені, осідлав його і привів сюди. Вернувся до шатра і сів на подушці. Рукою показав другу подушку, кажучи тим Вірменинови, щоби й він сів. Вірменин сів, гадаючи, що тепер зачнеться торг за висоту окупу. Та Маберек мовчав. Шкіра при вході піднеслася і до шатра увійшла дівчина. Станула і ждала, що її новий пан скаже їй. Вірменин тільки вгадав, що то Ксеня, бо він її ще не бачив. Вона спаленіла, бо тепер вони оба витріщили на неї очи, неначе би хотіли очима зїсти її. Мовчанку перебив Маберек, питаючи Асланґулу по татарськи, щоби дівчина не розуміла їх:

— Щож ти скажеш тепер, придивившися їй?

Неначе забувши чого сюди прийшов, Асланґула відповів:

— Як би я купував її не за чужі гроші; як би я ту дівчину купив за мої власні гроші, то я її не перепродав би. Вона лишалась би у мене.

— Ти лишив би її для себе. То чомуж ти хочеш, щоби я віддав її батькови?

Вірменин похопився, що Татаринови сам дав у руки зброю. Щоби це направити, сказав:

— Чи тобі не буде жаль, як саме така, через те, що ти її собі лишив, передчасно зівяне?

Татарин хвилю мовчав. Схопився на рівні ноги і сказав:

— Спитай її, чи вона хоче вернутися до батька.

Вірменин звернувся до неї і по українськи повторив питання бея. Дівчиною трясло і вона відповіла:

— Ви ще питаєте?

— Спитай її, що вона воліла би: вернутися до батька, чи вийти за мене?

— Придивися, дівчино, беєви — Асланґула сказав до неї. — Придивися добре.

— Ну, і що? — дівчина спитала. — Я вже давно придивилася йому. Він гарний Татарин.

— Що ти воліла би? Вернутися до батька, чи стати першою... може й одинокою жінкою бея?

Дівчина поблідла і не відповідала.

— Ну? Не скажеш?

— Як буду мати змогу вибрати, то волю до батька. Я гадаю, що батько таки провідає, де я, і викупить мене.

Всю розмову з дівчиною Вірменин переповів по татарськи. Татарин приступив до дівчини, взяв її за руку і вивів її з шатра. Показав їй коня. Вона вгадала, що він каже їй сісти на коня. Зробила се. Він показав їй рукою шатро її батька і промовив до Вірменина:

— Скажи їй, що там є її батько.

Коли дівчина очима питала Татарина, що таке він показує їй, Асланґула сказав:

— Там в тім шатрі дожидає тебе твій... батько.

— Батько?! — дівчина скрикнула. — Мій батько тут?

Кінь як стріла помчався в сторону шатра.

— Сталося! Пропало! Не відкличу! — Татарин ні то сердито, ні то вдоволений викидав слово за словом.

— Тепер, скажи мені бею, скільки ти за неї правиш... рахуючи золото на вагу.

— Як на вагу, — відповів бей, — то за ту дівчину хіба не менше, як те, що вона важить. Тільки золота її батько не має. Як не має тільки, то волю нічого не взяти.

— Не жартуєш, бею?

— Мені не до жартів тепер, коли я вихопився заскоро-поквапно і втратив таку дівчину.

Бей відвернувся і лишивши Вірменина на дворі, увійшов до шатра.

Ні Асланґула, ні Запривода до шатра Ярновича тепер не входив. Полишили його тільки з донькою, щоби могли свобідно натішитися собою і цілу пригоду перебалакати. Пішли до них аж на другий день рано, бо сам Ярнович покликав їх до себе.

— Як і чим я Маберекови подякую за те, що він віддав мені мою дитину? — Ярнович спитав їх.

— Маберек ніякої заплати не возьме, — відповів Вірменин. — Йому ви лиш подякуйте і просіть його, щоби позволив Ксені відвідати свої жінки. Все те, що у вас є для жінок пригоже, нехай Ксеня дасть від себе жінкам бея, щоби вони згадували її добрим словом.

— Іншого способу нема! — сказав Ярнович і пішов до Маберека.

Коли Ярнович вернувся від бея, навючив на два коні більшу часть того, що з собою привіз був. На третого коня сіла Ксеня, і разом з вючаками поїхала. Зупинилася перед гаремом бея. До бея Запривода поніс дві цінні пістолі; не як окуп за бранку, а як дарунок на спогад від вдячного приятеля. Маберек пістолі приняв і просив переказати Ярновичеви, що смерком прийде до нього.

В шатрі Ярновича зійшлися також Асланґула і Запривода. Врадили просити бея, щоби позволив їм відїхати вже завтра досвіта. Коли бей прийшов і Ярнович сказав йому, що вже хотів би відїхати, бей відповів:

— Я вас не виганяю відси, та і здержувати не буду. Тільки, я ще не знаю, чи ваш шлях вже вільний. Як Булай ще не відійшов, то вам не буде безпечно вже тепер пускатися в дорогу.

— Нехай буде, що буде, я таки їду! — відповів Ярнович.

— Як Булай вхопить твою дитину, то ти її більше не побачиш!... Хоч, як він ще не пішов, то се буде вода на мій млин. Як таки завтра їдеш, то дам тобі добрий конвой. Цілу сотню!

В тій хвили увійшов якийсь Татарин і каже:

— Прийшов якийсь, що по татарськи дуже добре говорить. Каже, що він приятель наших гостей, та хоче балакати з ними і з беєм.

— Нехай прийде! — бей відповів.

(Дальше буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Українська Студентська Громада.

В історії української еміґрації приходиться занотувати повстання орґанізації українських студентів, під назвою „Українська Студентська Громада" в Ню Йорку.

Українські студенти відомі з того, що завжди брали активну участь в нашім громадськім житті. Коли вибухла світова війна, а з нею створилися кадри Українських Січових Стрільців, українські студенти були першими Стрільцями з тих, що клали свої буйні голови за визволення українського народу. По скінченню світової війни, коли українські землі знову розшарпано між ворогів, українське студентство переживає справжню трагедію.

Не маючи змоги студіювати в українських високих школах, український студент виїжджає за границю, щоби в чужих народів набрати знання науки, а повернувши до краю нести те знання між український народ. Тому сьогодня бачимо українських студентів у ріжних наукових центрах Европи. На протязі кільканацятьох років по всіх наукових центрах Европи створилися сильні українські наукові орґанізації, які підлягають головній управі, котрою є Центральний Союз Українських Студентів у Празі (ЦЕСУС). Робота, яку роблять студентські орґанізації, є дуже корисна, бо вони ведуть пропаґанду серед чужинців на користь поневоленого українського народу. Часто відбуваються міжнародні студентські конференції, на яких виступають представники українського студентства. От недавно відбулася міжнародна студентська конференція в Ризі, на якій був делеґат українського студентства, де обговорив справу голоду на Радянській Україні. Подібною орґанізацією являється „Українська Студентська Громада" в Ню Йорку, котра на вільній землі Вашинґтона має вести ту роботу, яку веде ЦЕСУС в Европі. По навязанню зносин з ЦЕСУСом Укр. Ст. Громада має стати його членом. До Укр. Ст. Громади належать студенти з краю, з що найменше середною освітою, котрі вже студіюють, або щойно будуть студіювати в американських високих школах. Цілю зорґанізованих студентів є спільна праця над самим собою, змагання до покінчення вищих студій, пропаґанда серед Американців про українське питання та освідомлювання українського загалу відчитами, рефератами і т. п.

Ми віримо, що Українська Студентська Громада зросте в сильний авторитет, з яким будуть числитися ширші круги нашого громадянства та відповідні круги Американців. Ми віримо, що український загал прийме з задоволенням наш крок та поможе нам в наміченій нами праці.

Василь Іванило,
секретар Укр. Ст. Громади.

—o—

АКРОН, О.

Ідемо вгору!

В нашім місті існує політична орґанізація під назвою „Акрон Бетер Сивик Клюб". Членами цеї орґанізації є чужомовні горожанські політичні клюби. Український Горожанський Клюб є також членом тої орґанізації, яка обєднує 11 народностей.

Дня 28 серпня влаштовував цей клюб величавий пікнік у великім парку, на який прибув ґовернор стейту, а далі прибули мейор міста Акрону й кількох мейорів з інших міст, а також багато ріжних політичних діячів з повіту. Це був перший того роду пікнік у цілім стейті Огайо.

В програмі було сказано, що всі народности мають виказати дещо зі своєї культури. Народности виступали після альфабету, тому ми, Українці, мали виступати на самім кінці.

Не буду описувати того виступу, бо він вже був описаний по анґлійськи в „Свободі". Я тільки зазначу, що всі народности приготовилися до цього виступу дуже солідно. Три мейори були суддями. І коли Українцям признано першу нагороду, то це було не абияким здобутком. Те відчула публика, бо коли проголошено рішення, що Українці виграли срібну чашу як першу нагороду, то тисячі людей приняли це рішення бурею оплесків. Значить, признали, що нагороду признано по заслузі.

Те, що писала про наш виступ і нагороду місцева американська преса, певно освідомить неодного з тих, що не доцінювали досі великої сили української культури. Я думаю, що такі культурні виступи це найліпша пропаґанда для нашої справи. В той спосіб найлекше здобути симпатію американського загалу для визвольних змагань нашого народа.

А. Цепко.

В АМЕРИЦІ.

Культ молодости!... На жаль, він змінився
В оргію радше дику, а нахальну.
Ось — дух, що нині в „стейтах" розповився,
Зіпхнувши многих в недолю печальну.
Кому літ сорок, а не збив міліона,
Хай пропадає, хоч є в сил розцвіті.
Йому до праці всюди — заборона
Та й добробуту вигляди закриті.
Людий, що здобить їх справжня заслуга
На гайнім полю знання та науки,
Стріча на старість іноді й наруга —
В тіни забуття нидіють зі скуки.
Колиж молодик на арені щоку
Суперникови розторощить вміло,
За той „здвиг" славу добува широку,
Ба, з нього роблять народнє світило.
Всюди — лиш молодь і усе їй вільно —
Так виховнича тут рецепта каже.
Тож молодь з волі користа доцільно,
Мов кінь без узди! Бо щож її вяже?
Дім? Церква? Адже це заступає
Цей вартний чинник: улиця гомонна,
Де собі молодь безкарно гуляє,
Шкідна, збиточна та безцеремонна.
Правда, ще окрім „стріти" і „клюби"
Молодцям служать як розпусти школа,
Що їх провадить саме до загуби
Та вчить злочинства, ломать заборола.
З того й шириться бандитизм поганий,
А знов сваволя потурлива родить
Бездонну пиху та ніде незнаний
Терор, що хоче всьому верховодить.
Нуж, праводавці тутешні, що хмари
Ухвал, законів творите рік-річно
На те, щоб, звівши в капітолю свари,
Самим ломити їх відтак безлично!
Ви — взір для люду! Ви найбільше винні,
Що ваша молодь з самого зарання
Вже проявляє наклони злочинні,
Словом: що має гидке виховання.
Ви спричинили, що статуя „Волі",
Символ прикметів громадського життя,
Днесь на глум світить, як символ недолі,
Гнету, насильства, ба й кровопролиття.
Вам слідувалоб раз хоч спромогтися
На консеквентний, скажу, „гарний" вчинок,
А то: статуї цеї відректися
І розвалити її до шматинок.
Бо лиш завважте, як це є ехидно
Смішно, глумливо, щоб Воля світила
Самим опришкам, які днесь безстидно
Під опікунчі її лізуть крила...
На Волі грузах викуйте стать Хама
З чолом вузеньким, з поглядом безличним
Та з верескливим ротом, мов рекляма,
Як насміхаєсь над батьком немічним.
Ось символ вдалий! Він персоніфікує
„Молодість" вашу чудесно! Крім того
Усі пороки він в собі гуртує,
Усі пороки вашого покрою.

М. Кравс.

ЗАРУЧИНИ.

(За Людвиком Томою).

Наш господар кляси Головчак залюбився в моїй сестрі Марійці.

Я скоро запримітив це. Одначе дома поводилися так таємничо, що я нічого не довідався.

Зрештою Марійка все спечалася зі мною. Каже, що я хлопець нінащо.

Та нараз зовсім змінилася. Коли я йшов до школи, вибігала за мною частенько аж на сходи й говорила: „Не хочеш яблока, Івасю?" І вважала, щоби я мав чистий ковнірець, поправляла мені краватку, коли я зле завязав.

Раз купила мені нову, хоч ніколи зрештою про те не дбала. То мені зараз було підозріле, та я не знав, чому вона робила це.

Колиж я вернувся до дому, часто питалася мене: „Не викликав тебе пан професор? Любить тебе пан професор?"

Що тобі до того? — кажу я їй — лише так не підлобрюйся; я собі з тебе нічого не роблю!

Насамперед я думав, що то якась нова мода, бо то дівчатам що хвилини приходить щось іншого до голови, щоби виглядали на дуже мудрих. Та щойно пізніше воно мені прояснилося. Професор Головчак не міг мене стерпіти, а я його. Був дуже брудний. На сніданнє їв усе яйце на мягко. То було пізнати по цьому, бо на вусах мав повно жовтка.

Порскав на кожного, як з ким говорив, а очі мав зелені наче кіт. Усі професори дурні, та він був найдурніший.

Волосся не давав собі стригти й мав багато порплів.

Коли викладав історію, гладив собі вуси й говорив басом.

Та я не думаю, щоби яка історична особистість мала таке черево тай так виходжені черевики як він.

На інших сварив, а мене все повчав і говорив: „З тебе не буде ніколи пожиточний член суспільности, бідний хлопче!"

Була раз забава на „Бесіді". Пішла туди й мати задля Марійки.

Мала на забаву нову рожеву суконку і плакала дуже, що швачка так пізно принесла їй її.

Я був радий, як вони вже пішли.

На другий день при сніданні говорили собі про танці, а Марійка сказала до мене: „Івасю, там був також пан професор Головчак. То направду дуже приємний чоловік!"

Це мене розсердило і я спитався її, чи він не порскав здорово та чи не замазав їй жовтком нової суконки. Вона страшно почервоніла, а нараз зірвалася і вибігла з хати. Я чув, як плакала на дворі.

Я гадав, що може вона збожеволіла, одначе мама сказала до мене гнівно: „Не говори так не говори про своїх учителів; того ніхто не любить!

Рад би я знати, що їй до того! Таж то глупота так плакати!

— Марійка добра дитина, говорила мати; її болить, що не вчишся тай не слухаєш своти не вчишся тай не слухаєш свого професора.

— Алеж бо він має повнісько жовтка на вусах, — кажу я.

— То дуже здібний і мудрий чоловік; він має ще великий шлях перед собою. А для Марійки він був такий ввічливий. І говорив їй також, що завдаєш йому багато жури. Тепер же замкни рот!

Я вже нічого не говорив, одначе подумав собі, що Головчак гарний хлоп, коли жаліється на мене перед моєю сестрою. Пополудні викликав мене. Та я не був приготований з Непоса й не вмів перекладати.

— Чомуж ти знову не навчишся, хлопче? — спитався.

— Я перепрошую, пане професор, одначе я не міг.

— Чомуж ти не міг?

— Я не міг навчитися Непоса, бо моя сестра була на забаві.

Таж то вершок безсоромности, прийти з таким глупим виправдуванням, каже професор. Та я вже пригадав собі щось і кажу, що мене так страшно боліла голова, тому що швачки так довго не було тай тому — тому, що я мусів іти по неї тай впав на сходах і вдарився в голову і я мав страшний біль.

Я подумав собі, що коли він не вірить мені, то мені всеодно, бо не може мені того доказати.

Та він насварив на мене і казав сідати.

На другий день, як я прийшов зі школи, сиділа Марійка на отаманці в кімнаті й гіренько плакала. Мама держала її за голову й каже: „Воно ще буде все добре, лише не плач, дитино!"

— Ні, не буде ніколи добре, напевно не буде. Той хлопчище робить це мені на збитки, щоби я була нещаслива!

— Чогож це вона знову плаче? — питаюся. Тут мама розсердилася, як ще ніколи досі.

— Не допитуйся, сказала. Не можеш це відпокутувати перед Господом Богом, що чиниш своїй сестрі; тай не досить того, що ти лінюх, і ще виговорюєш на цю бідну дівчину тай кажеш, що ти впав зі сходів тому, що ти мусів задля неї йти до швачки. Щож то подумає собі про нас пан професор Головчак?

— Подумає собі, що ми лише вихісновуємо його! Подумає, що всі ми говоримо неправду та що я також така! — кричала Марійка та знову притиснула мокру хусточку до очей.

Я зараз забрався, бо я вже знав, що вона ще щось більше вистроїть, коли я буду при цьому. А обід принесли мені до моєї кімнати.

Було то в пятницю. А в неділю нараз прийшла мама до мене й усміхалася так привітливо й говорила, що маю йти до кімнати.

Там стояв пан професор Головчак, Марійка сперла голову йому на груди, а він страшно зизував. Мама підпровадила мене до них за руку тай каже: „Івасю, наша Марійка тепер буде твоєю панею професоровою". І також витягнула хусточку, та плакала. Головчак приступив до мене, поклав мені руку на голову тай каже: „Зробимо з нього пожиточного члена суспільности!"

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ШИКАГО ІЛЛ., Бр. Св. Стефана від. 221, повідомляє своїх членів місцевих і позамісцевих, що місячні збори відбудуться в неділю, дня 11. вересня, в годині 12-тій полудне, в церковній гали при Оклей і Райс ул. Проситься усіх членів явитись на збори, бо є дуже важні справи до полагодження. Пригадується ще раз довгуючим членам щоби старались сплачувати довг, бо впротивнім разі будуть суспендовані. Іван Карпа пред., Дмитро Кузьма кас., Тарас Шпікула секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Тов. Запороска Січ від. 317, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу 10-го вересня о год. 7.30 вечером в гали Церковній. Проситься всіх членів прийти і вирівнати свої вкладки. Уряд Тов.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Сестрицтво Рож. Пр. Богородиці від 36 У. Н. Союза повідомляє своїх членкиць, що місячний мітінг відбудеться в суботу дня 10. вересня о годині 7.30 вечером в гали де звичайно, просимо Сестер прийти на мітінг бо є важні справи до полагодження і також напоминається довгуючих виповнити свої залеглости або повідомити секретарку щодо довгів, як ні то будуть суспендовані. Олена Скробач предс., Софія Гунька секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Зоря" від 69 У. Н. Союза повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в суботу дня 10-го вересня о годині 7.30 вечером в У. Н. Домі 217-219 Іст 6-ста вул. Проситься членів прийти на сей мітінг і виповнити свій довг, як також єст важні справи до полагодження, члени не виповнивши свого довгу на сім мітінгу будуть суспендовані отож ще раз проситься прийти і виповнити свій довг. Евген Парницький секр.

ОБОРН, Н. Й. Тов. Запороска Січ від 283 повідомляє всіх своїх членів, що звичайний мітінг відбудеться в неділю 11-го вересня в годині 2-гій пополудни в своїм домі. Проситься членів зійтися на означений час бо є важні справи до полагодження. Пригадується довгуючим членам щоби вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Іван Кароль кошовий, Андрій Шварик кас., Григорій Мудрик рекор. секр.

ЛОРЕЙН, О., Бр. Св. Андрея від. 128 повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю 11-го вересня в годині 1.30 пополудни в гали добродія Фурдина під числом 2443, 29 улиця. Кождий член має явитися на сім мітінгу бо є важні справи до полагодження, довгуючі члени мають явитися на мітінгу бо в противнім разі будуть суспендовані. М. Шемчишин секр.

ДІТРОЙТ, МІШ., Тов. ім. Івана Франка від. 146. У. Н. Союза повідомляє своїх членів, що наші збори відбудуться в неділю дня 11. вересня о год. 1-шій пополудни в Укр. Школі 12340 Мекий улиця, просимо всіх членів бути присутним, поясниться Вам які користи будуть мати нові роди обезпечения і других багато справ важних маємо до полагадження. Так само вище згадане Тов. від 146 повідомляє членкиню Анну Михальчук Вавро? що від. Вас суспендував бо Анна Михальчук Вавро правдоподібно виїхала до Ню Йорку чи де інде і не повідомила наш уряд оба першого ліпшого члена так, що ми не знаємо де она живе. Членкиня довжна за три місяці вкладки, отже членкиня зістала суспендована єсли не зголоситься до наших зборів буде виключена. А. Андрушків секр.

ДЕТРОЙТ, МІШ., Тов. Запороска Січ від. 75 У. Н. Союза повідомляє своїх членів місцевих і позамісцевих, що мітінг відбудеться в неділю дня 11. вересня у год. 1-шій пополудне у тій самій гали де завще. Отож уряд місцевий напоминає членів щоби старалися платити свої місячні вкладки бо каса товариска за нікого тепер не може платити з причини тої, що не має грошей у касі позістало $3.75 так що відтепер хто буде платити той буде членом а хто не заплатить зістане суспендований як з товариства так і з У. Н. Союза. Члени зрозумійте то, що ми вас ратували, де закотрих платили і по 2 роки і 6 місяців і т. д. а ви тепер занедбали і ані на мітінги не приходите ані не думаєте платити так уважайте, що тепер приходить реформа в У. Н. Союзі як приймите то будете могли позичити грошей на свою грамоту і зплатите свій довг і тим самим будете обезпечені. Отож старайтися прийти на мітінг і і вирівнати свої місячні вкладки. Василь Чмир предс. Іван Слупецький кас. В. Т. секр.

КЛІВЛЕНД, О., Тов. Сокіл від 336 У. Н. Союза повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю дня 11. вересня о годині 1-шій пополудни. Проситься всіх членів явитися на зборах, вирівнати свої вкладки, також припровадити нових членів до Союза. Тимко Кальмук рек. секр.

ЙОНГСТАВН, О., Бр. Св. Івана Хрестителя повідомляє усіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальний мітінг відбудеться в неділю дня 11. вересня точно в годині 2-гій пополудни в гали звичайній. Обовязком кождого члена і урядника прибути на сей мітінг бо інакше підлягає карі після статута. Напоминається довгуючих членів а щоби вирівнали свої довги бо в противнім разі будуть суспендовані. Н. Палиншин предс., І. Сухий кас., Я. Білик секр.

ФОРД СИТИ? ЕЛМРОД?, ПА., Бр. Св. О. Николая від 324 У. Н. Союза повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що місячний мітінг відбудеться в суботу дня 10. вересня о годині 7-мій вечером, в гали де звичайно. Обовязком кождого члена прибути на сей мітінг, бо єст деякі справи до полагодження котрі мусять бути вирішені на сім мітінгу. Пригадується всім довгуючим членам щоби виповнили свій довг бо будуть суспендовані, щоби потім не нарікали, що незнали, бо єст такі члени і навіть бувші урядники, що мають довгу понад трийцять долярів, а на мітінг не приходуть, і но роблять роздор помежи членами, з такими членами будемо поступати після статута. Григорій Бабяк предс. Дмитро Бала секр., Михаїл Бала кас.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА., Тов. Мир, від 324 збори товариства відбудуться в суботу дня 10. вересня о годині 7.30 вечером в домі Укр. Громади на 23-ій і Бравн ул. Позаяк, що через літо де котрі члени задовжили вкладки, тому тепер конечно треба поплатити, щоби и єнаражуватись на суспенду. Гр. Григорчук предс., Н. Бурак кас., М. Туркот секр.

ЧЕСТЕР, ПА., Тов. ім. Тараса Шевченка від. 156 У. Н. Союза повідомляє всі свої члени, що триквартальний мітінг відбудеться в неділю дня 10. вересня точно о год. 1.30 пополудни в Рускім Н. Домі. Отож просим щоб всі члени явилися як один, бо єст важні справи до полагодження і довгуючі просим вирівнати свої довги бо в противнім разі будуть суспендовані, іще раз просим щоби всі члени були присутні на мітінгу позаяк той мітінг три-квартальний то котрий член не буде присутний без важної причини то заплатить кару, член 50 ц. а урядник доляра. Василь Новак секр.

ВЕСТ ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА., подається до відома членам У. Н. Союза від. 62, що місячні збори відбудуться в суботу 10-го вересня в годині 7.30 вечером в гали Мекнікол 62 ул. і Грейз Еве. Проситься всіх членів і членкиць місцевих і позамісцевих прибути на згадані збори, бо суть важні справи до полагодження котрі мусять бути полагоджені більшим числом членів. Напоминається довгуючих членів, щоби сплачували свої залеглости бо в противнім разі будуть суспендовані. Рівнож проситься членів щоби платили точнійше за свої діти. Рівнож проситься родичів не вписувати своП діти по чужих інституціях і платити дорожче тілько вписуйте до своїх інституцій до У. Н. Союза і маєте багато танше, і свею власною мовою розмовитесь борони Боже випадку. П. Кокодинський секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Сим повідомляється членів Бр. св. Василія, від. 339, що мітінг відбудеться в суботу, 10 вересня, в годині 6-тій ввечір, в домі Укр. Громади на Норті під ч. 3322 Н. Лавренс ул. Проситься всіх членів прибути точно в означенім часі і вирівнати свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані. Члени, котрі замовили фотографії, нехай прийдуть і заберуть собі їх. — І. Сорока, предс., І. Сорока, кас., Ол. Будай, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Повідомляється членів Тов. ім Князя Данила, від. 356, що місячний мітінг ідбудеться в суботу, 10 вересня, в годині 7-мій ввечір, в домі Громади, 3322 Норт Лавренс ул. Проситься усіх членів прибути на мітінг в означений час, бо є багато важних справ до полагодження. Довгуючих членів взивається прийти і заплатити свої залеглости, бо товариство за довгуючих членів не буде платити вкладок. Члени, котрі брали позичку, уже мають платити вкладки. — М. Долинний, пр.; Г. Лесик, кас. Ол. Діорка, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 142, повідомляє своїх членів, що мітінг квартальний відбудеться в суботу, 10 вересня, в годині 7.30 ввечір. Обовязком є кождого члена явитись на мітінг. Довгуючих проситься вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі можуть втратити своє членство. На мітінгу буде справоздания контр. комісії. Нові члени можуть вступати в старий рід обезпечення після нової реформи. — Петро Остапчук, секр.

БОСТОН, Н. ДЖ. Тов. Дружина Князя Данила, від. 238, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11 вересня, в церковній гали, 136 Арлінгтон ул. зараз по відправі. Проситься всіх членів прийти, а довгуючих проситься вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Хто хоче вписатись до своєї рідної організації, У. Н. Союза, зволить прийти на цей мітінг. Союз має нові роди обезпечення, яких інші компанії не мають і тому недають таких користей своїм членам. — Н. Давискиба, секр.

ФРЕНКФОРД, ПА. Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 268, повідомляє своїх членів, що звичайний мітінг відбудеться в неділю, 11 вересня, в годині 3-тій пополудни, під ч. 2171 Вейклайн ул. Пороситься всіх членів прибути на час, бо є важні справи до полагодження. — М. Шанайда, предс.; Г. Михалюк, кас.; П. Омелян, секр.

МУСКІГОН ГАЙТС, МІШ. Тов. Просвіта, від. 131, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11 вересня, в год. 2-гій пополудни, в гали церковній. Проситься всіх членів прийти на мітінг і вирівнати свої вкладки. — Уряд Тов. Просвіта.

ЧЕСТЕР, ПА. Бр. Саш. св. Духа, від. 237, повідомляє своїх членів і членкиць місцевих і позамісцевих, що збори квартальні відбудуться в неділю, 11 вересня, точно в годині 1-ій пополудни, в У. Н. Домі, при 4-тій і Ворд ул. А що на деннім порядку є важні справи до полагодження, то проситься, щоби всі члени конечно явилися. Контрольна комісія здасть справоздання. Напоминається довгуючих членів, щоби вирівнали свої залеглости, бо у відділовій касі нема багато грошей. — Лука Благітка, предс., Гр. Забитко, кас., Гр. Стеців, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 375, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11 вересня, в годині 12.30 в полудне. Проситься прибути на збори і по зможности вирівнати залеглі вкладки, бо в противнім разі будемо мусіли поступити після статута. — Ів. Чопик, предс., С. Я. Крутий, секр., Гр. Козак, кас.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. ім. М. Грушевського, від. 219, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 10 вересня, в годині 8-мій ввечір, в гали під ч. 179 Корт ул. Взивається всіх членів прибути на означений час, щоб відбути збори як слід, бо минувшого місяця не можна було полагодити дуже важних справ з браку членів. — М. Боднар, предс., П. Псуй, кас., А. Мудровський, фін. секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. Укр. Нар. Союза, від. 292, подає до відома своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 11-го вересня, в годині 12.30 в полудне, після Богослуження, в гали при Кліперт ул. На ці збори повинні явитися всі члени. Члени, котрі мали тікети до розпродажі, нехай звернуть тікети або заплатять за них, бо в противнім разі стягнеться з вкладки. Проситься членів платити свої вкладки точно. — Микола Романів, предс., Петро Кізел, секр., Теодор Медвідь, кас.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Буковина", від. 14, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 10 вересня, в годині 8-мій ввечір, в Роб. Домі, 66-68 Іст 4-та ул. Проситься кождого члена бути на цих зборах, бо є дуже важна справа. Хто має кандидатів на членів Тов. і У. Н. Союза, проситься привести з собою, бо тепер будемо приймати без вступного. Тому обовязком є кождого члена подбати про нових членів і подвоїти наші ради. — М. Т. Паламарук, фін. секр.

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Подається до відома, що мітінг Товариства Просвіта, від. 312, відбудеться в суботу, 10 вересня, в годині 6-тій ввечір, в Укр. Нар. Домі на Делмор Еве́ню. Обовязком є кождого явитись на означений часі і вирівнати свої залеглости. — Семен Цап, предс.; А. Загута, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Тов. Дністер, від. 310, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що триквартальний мітінг відбудеться в суботу, 10 вересня, в годині 7.30 ввечір, в гали словенській, 724 Лїонард ул. Кождий член має явитись на цих зборах, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих напоминається вирівнати свої залеглости. Не явившийся член на цих зборах заплатить кару після статута. — М. Федас, предс.; І. Довгун, кас.; Д. Батрій, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє своїх членів і членкиць, що місячні збори відбудуться в суботу, 10 вересня, в годині 7.30 ввечір. Проситься членів прибути на збори в означений час, а почуєте, які користи будемо мати з нової реформи, яку головний уряд приготовив. На ці збори повинні усі члени і членкиці явитись, щоб опісля не жалували. — Іван Глива, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Подається до відома членам Тов. Єдність, від. 163, що місячні збори відбудуться в неділю, 11 вересня, в годині 1-ій пополудни, під ч. 847 Норт Френклин ул. Проситься всіх місцевих і позамісцевих членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. — Мих. Паранич, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Відділ 280 повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11 вересня, в годині 2-гій пополудни, в Укр. Гор. Клюбі, 618 Лакавана Еве. Проситься членів прибути на збори в означенім часі. — Р. Рубльовський, рек. секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. „Зпорожська Січ, від. 367, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться у вівторок, 13 вересня, в годині 7.30 ввечір, в гали церковній. Проситься всіх членів прибути на мітінг, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючих членів пороситься вирівнати свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. Проситься тих членів, котрі ще не вписали своїх дітей до У. Н. Союза, нехай впишуть на тім мітінгу для своєї власної користи. Ті члени, котрі мають дорослі діти в Мол. Департаменті, повинні вписати їх до У. Н. Союза. — Н. Сорохтей, предс., С. Андріїв, кас., Д. Сподарик, секр.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. Тов. „Українська Січ, від. 182, повідомляє, що звичайний мітінг відбудеться в неділю, 11 вересня, в годині 2-гій пополудни, в гали парохіяльній, 45-47 Говп Еве., Пасайк, Н. Дж. Є важні справи до полагодження. Довгуючі члени нехай прийдуть і вирівнають свої вкладки, бо інакше будуть суспендовані. — М. Швець, предс.; Гр. Яськів, секр.

АВОКА, ПА. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 326, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальні збори відбудуться 11 вересня, в годині 1.30 пополудни. Проситься всіх членів прийти на збори, бо є дуже важні справи до полагодження. Також ті члени, котрі довгують, най вирівнають свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. Котрий з членів не заплатить за діти один місяць, то його діти будуть суспендовані. — Микола Колодій, секр.

ВЕСТ НЮТОН, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 255, повідомляє усіх своїх місцевих членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 11 вересня, в годині 1-ій пополудни. Обовязком є усіх членів прибути на цей мітінг, бо маємо важні справи до полагодження. Пригадується довгуючим членам, щоби вирівнали свій довг, бо інакше цего місяця будуть суспендовані. — Дмитро Голубич, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Укр. Запомогове Тов. Дністер, від. 361, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що триквартальні збори відбудуться в суботу, 10-го вересня, в годині 8-мій ввечір. Кождий член має явитись на цих зборах, бо є важні справи до полагодження. Довгуючим пригадується вирівнати залеглість. Приводіть нових членів на ці збори і вписуйте дітей до У. Н. Союза. — Е. Гузар, гол., Д. Костишин, секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Тов. Згода, від. 294, повідомляє усіх своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в суботу, 10 вересня, в годині 8-мій ввечір, в гали, де звичайно. — За уряд Н. Мосора.

ФІНІКСВІЛ, ПА. Повідомляється членів Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 321, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 11-го вересня, в годині 1-ій пополудни, в гали церковній. Всі члени як місцеві так і позамісцеві обовязані явитись на цей мітінг на час, бо є дуже важні справи до полагодження. Довгуючі члени нехай стараються бодай в части довг сплачувати, щоб уникнути суспенди, а суспендовані можуть прийти заплатити довг та бути наново принятими. Всі суспендовані і довгуючі члени, коли на цей мітінг не прийдуть, будуть позбавлені всіх прав до запомог, як з каси братства так і з У. Н. Союза. — Микола Фляга, секр.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

THOUSANDS APPRECIATE RARE PROGRAM BY CROMPTON BAND AND UKRAINIAN DANCE CLUB.

Colorful Costumes and Rythmic Steps.

Library Grounds Scene of Unusual Entertainment.

Harry Marsh Leads Band; John Shylo, the Dancers, and Musical Accompaniment for Latter is Directed by James J. Lamb, Violinist.

Several thousand persons were accorded pleasing entertainment at Crompton Library grounds last evening when Harry Marsh's Crompton band, oldest musical ensemble of its kind in the Valley, and the Ukrainian Dancing Class, now in its second year, gave a joint concert. The two-hour performance was unique in its scope, rhythmic steps given by attractively costumed dancers, music by a selected group which furnished tne accompaniments, distinctive solo and duo exhibitions and a satisfying choise of numbers by the Velvet Village band. James J. Lamb directed the music for the dance program and John Szylo was in charge of the dancers.

The band, playing during the first half of the entertainment, furnished a variety of overtures, concert waltzes and marches from the album of standard composition. The dancers, who were in the spotlight the second half of the program, provided the vast crowd with a splendid variety each one representative of a theme in the folk-lore of old Ukraine. Coached to perfection the boys and girls, young men and young ladies, gave an excellent demonstration of the country dances of their native land. The girls and young ladies wore mostly garments of rainbow colors copied from the original costumes worn by their mothers and grand mothers years ago, while the boys and young men, for the most part in the garb of Cossacks, with black boots, purple and black pantaloons, rich-colored blouses and smart little caps, added a valuable share to the success of the treat.

There was a special sword dance by Stephen Hudyma, the leader of the Crompton class who is a member of the Boston Ukrainian Dancing Society. Those in the group furnishing accompaniments for the dancers were Ferdinand Jacques and Leland Blanding, trumpets; Joseph Ray and Elmer Johnson, clarinets; Walter Greamiger, bass horn; Hunter C. White, snare drum and Ira Edson, bass drum, and Mr. Lamb, violinist and director.

John Krawczuk was general chairman of the committee and assisting him were Wasyl Fedorowicz, John Szemczuk, Marko Hudyma and Dmytro Yobodiak. The programs of the band and dancers, together with those taking part in the latter feature already have been published in this paper. It might be said that special mention is due Helen Szemczuk and Wallace Moskaluk, mere tots, compared to others in the Ukrainian dance exhibition, for their extraordinary duo number. The applause accorded them bespoke the opinion of the large audience that they should be given the prize for the evening. They have been an outstanding hit wherever they have performed in their extensive record of appearance.

(Pawtuxet Valley Daily Times, West Warwick, R. I., Friday, September 2, 1932).

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ЗОЛОТИЙ ЛЕВ.

(46)

Copyright, 1932, by Edgar Rice Burroughs, Inc. All rights reserved.

Тепер уже самий, Тарзан міг перебитися долиною Опар на безпечне місце. Але йому це навіть не приходило на думку, бо він відзначався вдячністю й льояльністю. Ла вратувала його від фанатизму своїх людей. Вратувала його великою ціною, ціною влади, становища, навіть безпечества. Вона зарискувала своїм життям для нього і стала вигнанкою з рідного краю. Що Болгані взяли її, — на-що, про це Тарзан міг тільки догадуватися, — вистарчало Тарзанови рішитися її ратувати.

Він мусить дізнатися, чи Ла ще жива, а як жива, то він мусить ужити всіх своїх сил для її вратування та втечі з огидної долини. На другий день він уже знову був поза межами палати. Як настала пітьма, Тарзан зблизився до брами. Закинувши шнур через шию одного з різьблених львів на мурі, він зручно видерся на верх муру, а звідти опустився вниз у город.

Тепер він закрадався до східної вежі, вкритої прочитаною (плющем). Тут він вдерся старими галузами. Високо над землею він знайшов отворене незакратоване вікно, що ведо до неосвітленої кімнати. Ввійшовши до середини, він став уважно поступати наперед у темноті. Його знов ударив сильний сморід. Тарзан знав, що це не дасть йому можности шукати Ла.

Тарзан знав, що за ним стоїть отворене вікно, тиха ніч джунглів, свобода. Перед ним була небезпека, а може й смерть. Що мав він вибирати? Хвильку він стояв поглиблений у своїх думках, а потім, піднявши голову й випрямивши свої груди, він потряс своїм волоссям грізно та поступив до найближчих дверей. Він переходив з кімнати до кімнати, але його пошукування були даремні.

—o—